

پرورش کودک

(۳)

* کلاس اول تربیت .

* پدر و مادر مسئولند یا فرهنگ ؟

جوانی که تازه تشکیل خانواده داده بود با همسر جوانش در انتظار نوزادی بسر برده برای بارور شدن درخت وجودشان روزشماری میکردند .
بفکرافتادند که کتاب جامع وسودمندی درباره پرورش فرزند تهیه کنند تا بتوانند طبق اصول تربیتی فرزند خود را پرورش دهند ، کتابهای زیادی در این زمینه بدست آوردند و پس از مطالعه و بررسی درمدرجات آنها یک نتیجه بدست آوردند و آن این بود که ، وثرتر از هر چیز برای تربیت فرزند همانا وجود پدر و مادر است ؛ ناگهان دفترچه یادداشت خود را برداشتند و نتیجه مطالعات را بصورت دو کلمه یاد داشت کردند: (اساس تربیت فرزند آنستکه نخست پدر و مادر، خود را اصلاح کنند) (۱)

آری کلاس اول تربیت کودک همان دامن والدین و بویژه مادر است و طفل دروس اولیه را از پدر و مادر و اطرافیان خود فرا میگیرد ؛ مخصوصاً مادر که نقطه مرکزی و شمع جمع خانواده و کانون اصلی این جامعه کوچک است ، و بهمین نظر شغل حساس مادر روز پروراز نظر دانشمندان علم الاجتماع کسب اهمیت بیشتری میکند ، زیرا کار مادر ، ساختن آدم و بنیان گذاری سعادت عالم است .

نوابغ بشری که در علم و صنعت و زمامداری فصل نوینی در مسیر زندگی انسانها آغاز کرده‌اند همه از دامان همین مادر برخاسته‌اند ، آری شغل مادر منحصر با شپزی و رختشویی و گردگیری و کارهای فنی از قبیل خیاطی و نظائر آن نیست بلکه مادر باید برای پرورش جسمی و روحی و اخلاقی بچه‌ها صفات و ملکات عالی‌ه داشته باشد تا بتواند وظیفه مادری را ایفا و فرزندان دانا و لایق ، مفید و صالح تربیت کند .

او باید با شعاع محبت ، قلوب اطفال را روشن کرده حرارت بخشد ، مادر نباید سست اراده و بی‌تصمیم باشد و باندک چیزی بزمین و زمان ناسزا بگوید ، همین مادر است که باید از تجمل‌های زاید بکاهد و هوسهای جاهلانه را مهار کند تا با فرصت کافی بتواند فرزندان توانا و سودمند و فعال و در عین حال با فضیلت با اجتماع تحویل دهد .

آری مادر باید موارد مختلف مهر بانی و خشونت ، تند و نرهمی ، تشویق و توبیخ را بداند و هر کدام را بجا بکار برد زیرا اطفال عالم مخصوصی دارند و هر سنی يك نحوه اقتضاء دارد ، هیا هو و بازی و جست و خیز و یا شیطنت تا اندازه‌ای لازمه طبیعت کودک است و اگر بطور دائم مخالفت و خشونت به بیند لجاج و بی‌پروا بار می‌آیند ، گاهی با مهر بانی و شفقت و کلمات جانم‌عزیزم ، بهتر میتوان گمراهی و لغزش و خودسری اطفال را اصلاح کرد .

آری چون مقام مادر در زندگی اینهمه واجد اهمیت است ، پیشوایان اسلام شرائط يك همسر لایق را یاد آور شده‌اند چنانچه در مقالات پیش یاد - آوری شد .

همیشه دختر امر و ز مادر فرداست ز مادر است میسر بزرگی پسران

پدر و مادر مسئولند یا فرهنگ ؟

دراکثر جرائد مخصوصاً اطلاعات شماره ۱۱۸۷۲ دیماه ۴۴ خبر ذیل در صفحه اول درج شده بود .

سه دختر دانش آموز کلاس نهم دبیرستان و نظام وفای اهواز فرار کردند در کیف یکی چاقوی ضامن دار و اشیاء خطرناک دیگر دیده میشد مأورین انتظامی در شهرستانها در جستجوی آنها هستند و با خانوادهاى آنها در خرمشهر

و آبادان و نقاط دیگر در تلاش هستند . چند جوان بازداشت شده اند . خانواده‌ها نگرانند - دخترها ابتدا بخرمشهر رفته در یک آرایشگاه موهای خود را رنگ کرده اند و پس از دوسه روز توقف در پرورد سر از تهران در آورده اند ، دختران مزبور با دو بانده خطرناک هر وئین و قاجاقچی را بطه داشته اند .

ممکن است از این فجایع زیاد رخ دهد ولی نگذارند بر ملا شود ، بهر حال حادثه فوق لکه ننگی بود که بر دامن فرهنگ زده شد ؛ حال این سؤال پیش می آید که آیا خانواده‌ها و پدرو مادر مسئول اند و یا فرهنگ و یا اجتماع و محیط ؟ بنظر شما کدامیک مسئولند ! گناه این بی بندوباریها و انحرافات خطرناک بگردن کیست ؟

آنچه مسلم است ، کسانی که تصور میکنند کودک نوزاد فطرتاً منحرف و لجباز و خود سراسر سخت باشد تنها رفته اند . طفل بدون انحراف بدنی نمی آید و تنها تربیت غلط است که او را منحرف میکند ، طفلی که چشم بجهان می‌گشاید فاسد نیست لجباز و متقلب نیست ، دروغ و خدعه و دشنام و ردائل دیگر را نمی‌شناسد بلکه با فطرتی پاک و بی آرایش قدم باین جهان می‌گذارد .

در دفترچه قلب کودک هیچ کلمه‌ای نوشته نشده در دستگاه عکاسی مغزش هیچگونه عکسی گرفته نشده تنها و تنها هر چه فرامی‌گیرد در مرحله اول از پدر و مادر و اطرافیان خود فرامی‌گیرد و اینجا است که با اهمیت تأثیر پدر و مادر و مسئولیت سنگین آنان درقبال فرزندان پی می‌بریم ، درست است که محیط و فرهنگ و معلم و اجتماع هم کاملاً مؤثرند ولی در درجه دوم و سوم قرار دارند ، و کلاس اول تربیت همان دامان پدر و مادر است .

چشمه‌ان کودک شب و روز بحرکات پدرو مادر دوخته است گوش کودک مانند یک دستگاه گیرنده قوی و مجهز مواظب گفتار پدرو مادر است کودک آنهارا بخاطر می‌سپارد ، دبا انتظار روزی که بزرگ شود و کارهای پدرو مادر را تکرار کند حرکات پدرو مادر برای کودک معتبر و قطعی است .

این اشتباه است که پدرو مادر از زیر بار وظیفه‌شانه خالی کرده فقط فرهنگ را مسئول تربیت فرزندان نشان بدانند ، این کودک ۵ ساعت در دبستان است و ۱۹ ساعت در خانه ، در دبستان ۵۰ کوك تحت نظریك معلم است در حالیکه در خانه

دوسه کودک تحت نظر دومی قرار دارد ، بهر حال یکی از اشتباهات بزرگ همینجا است که خانواده‌ها تقصیر را بگردن فرهنگ و فرهنگ نیز تمام تقصیر را بدوش خانواده‌ها میاندازد .

از نظر دستورات اسلامی که بیشتر رموز روانشناسی و تربیت را در ۱۴ قرن پیش بیان کرده است نیز عمده مسئولیت بدوش پدر و مادر نهاده شده است .

در یکجا گفته اند : هر کودکی با فطرت پاک مبنی بر پذیرش توحید و فضائل اخلاقی و حقائق اسلامی بدنیا می‌آید ، نهایت پدر و مادرند که اطفال را با سوء تربیت خود منحرف و فاسد و گاهی به یهودیت و نصرانیت می‌کشاند (۱) .
و در جای دیگر گفته اند : وای بحال بچه‌های دوره آخر الزمان از دست پدرانشان ، زیرا از کودکی آنانرا با فرائض دینی و حقایق نورانی اسلام آشنا نمیکنند ، در نتیجه منحرف و فاسد بار می‌آیند (۲) .

بنابراین از نظر اسلام پدر و مادرند که مستقیماً مسئول تربیت و راهنمایی فرزند شناخته میشوند ، پس برخی از روان‌شناسان که کودک را متعلق به حکومت میدانند و میگویند : حکومت باید بچه‌ها را طبق آرزو و نقشه خود پرورش دهد سخت اشتباه رفته اند ، و همچنین جمعی که اطفال را متعلق به کلیسیا میدانند نیز در اشتباهند (۳) و دسته سوم بطور کلی مادر را مقدم میدانند ، هر کدام از این سه نظریه دارای معایبی است که ناگفته پیداست و اینجاست که باید اعتراف کرد که صحیح‌ترین نظر همانست که اسلام گفته است که در دوران کودکی و صباوت از نظر حضانت و تغذیه و مراقبت‌های دیگر حق تقدم با مادر و سپس از نظر تربیت جسمی و روحی و تقویت عواطف و فراهم ساختن وسائل تحصیل و نظارت تام در دوران تحصیلی و غیره با پدر است .

(نا تمام)

کتابخانه مدرسه

(۱) کل مولود یولد علی الفطرة حتی یكون ابواه یهودانه وینصرانه ا

(۲) ویل لابناء آخر الزمان من ابائهم لایعلمونهم الفرائض .

(۳) اصول اساسی فن تربیت نوشته کاظم ایران شهر صفحه ۹